

QUY ĐỊNH PHÁP LUẬT VỀ QUYỀN CỦA NGƯỜI TIÊU DÙNG ĐỐI VỚI HÀNG HÓA NHẬP KHẨU

● NGUYỄN THÁI KHANH

Công ty Cổ phần Chứng khoán SBS - Chi nhánh Hà Nội

Email: thaikhanhng@gmail.com

TÓM TẮT:

Trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế và sự gia tăng mạnh mẽ của hoạt động nhập khẩu hàng hóa, quy định về quyền của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu có vai trò quan trọng nhằm bảo vệ quyền lợi của người tiêu dùng. Bài viết tập trung phân tích các quy định pháp luật hiện hành về quyền của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu theo Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng năm 2023, chỉ ra những điểm còn bất cập của quy định pháp luật. Từ đó, bài viết đề xuất các giải pháp nhằm hoàn thiện pháp luật góp phần xây dựng môi trường tiêu dùng an toàn, minh bạch và bền vững.

Từ khóa: người tiêu dùng, hàng hóa nhập khẩu, quan hệ tiêu dùng.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế ngày càng sâu rộng, hoạt động nhập khẩu hàng hóa vào Việt Nam không ngừng gia tăng cả về quy mô, chủng loại và giá trị. Hàng hóa nhập khẩu đã góp phần đáp ứng nhu cầu đa dạng của người tiêu dùng, thúc đẩy cạnh tranh trên thị trường và nâng cao chất lượng cuộc sống. Tuy nhiên, bên cạnh những lợi ích mang lại, thực tiễn cũng cho thấy người tiêu dùng đang phải đối mặt với nhiều rủi ro từ hàng hóa nhập khẩu như hàng giả, hàng kém chất lượng, hàng hóa không bảo đảm an toàn hoặc

thiếu minh bạch về nguồn gốc, xuất xứ và thông tin sản phẩm.

Những rủi ro này không chỉ ảnh hưởng đến quyền và lợi ích hợp pháp của người tiêu dùng mà còn tác động tiêu cực đến trật tự quản lý thị trường và sự phát triển bền vững của nền kinh tế. Nhận thức được tầm quan trọng của việc bảo vệ người tiêu dùng, hệ thống pháp luật Việt Nam đã từng bước được hoàn thiện với nhiều quy định nhằm bảo đảm các quyền cơ bản của người tiêu dùng, trong đó có người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu. Đặc biệt, Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu

dùng năm 2023 đã bổ sung nhiều quy định mới về quyền của người tiêu dùng, tạo cơ sở pháp lý quan trọng cho việc bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu trong điều kiện phát triển mạnh mẽ của thương mại quốc tế và thương mại điện tử xuyên biên giới.

Mặc dù pháp luật đã có nhiều quy định nhằm bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, việc bảo đảm các quyền của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu vẫn còn đặt ra nhiều vấn đề trong quá trình áp dụng, đặc biệt trong bối cảnh thương mại điện tử xuyên biên giới phát triển nhanh chóng. Điều đó đặt ra yêu cầu tiếp tục nghiên cứu, đánh giá các quy định pháp luật hiện hành nhằm hoàn thiện cơ chế bảo vệ người tiêu dùng.

2. Thực trạng quy định về quyền của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu ở Việt Nam hiện nay

Quyền của người tiêu dùng khi mua và sử dụng hàng hóa nhập khẩu được hiểu là tổng thể những lợi ích hợp pháp mà pháp luật ghi nhận và bảo vệ cho người tiêu dùng trong quá trình lựa chọn, mua sắm, sử dụng và xử lý các vấn đề phát sinh liên quan đến hàng hóa nhập khẩu. Các quyền của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu vừa mang tính chất chung của quyền người tiêu dùng nói chung, vừa mang những đặc thù riêng xuất phát từ yếu tố xuyên biên giới của hàng hóa, sự khác biệt về tiêu chuẩn chất lượng, hệ thống pháp luật và khả năng truy xuất trách nhiệm của nhà sản xuất nước ngoài (Nguyễn Thanh Lý, Nguyễn Trọng Điệp, Bùi Trọng Thanh, 2026). Liên Hiệp quốc và nhiều nước trên thế giới đã công nhận người tiêu dùng có 8 quyền gồm:

1. Quyền được thỏa mãn những nhu cầu cơ bản
2. Quyền được an toàn
3. Quyền được thông tin
4. Quyền được lựa chọn
5. Quyền được lắng nghe
6. Quyền được khiếu nại và bồi thường
7. Quyền được giáo dục và đào tạo về tiêu dùng
8. Quyền được có môi trường sống lành mạnh và bền vững

Dựa theo các quy định này, Luật Bảo vệ quyền

lợi người tiêu dùng năm 2023 (có hiệu lực từ ngày 1/7/2024) đã mở rộng và cụ thể hóa đáng kể các quyền của người tiêu dùng. Theo quy định tại Điều 4, Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng năm 2023, quyền của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu có các quyền sau:

Thứ nhất, người tiêu dùng có quyền được bảo vệ tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm, uy tín, tài sản và thông tin cá nhân khi tham gia giao dịch, sử dụng hàng hóa nhập khẩu

Quyền được đảm bảo an toàn và bảo vệ thông tin cá nhân của người tiêu dùng là một trong những quyền cơ bản và thiết yếu trong nền kinh tế hiện đại, đặc biệt trong bối cảnh toàn cầu hóa, khi hàng hóa nhập khẩu ngày càng phổ biến và dễ tiếp cận. Cơ sở pháp lý của quyền này không chỉ Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng năm 2023, Luật An toàn thực phẩm năm 2010, Luật An ninh mạng năm 2018, Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân năm 2023... ghi nhận, mà nhiều hiệp định thương mại như CPTPP, EVFTA... cũng đặt ra yêu cầu về minh bạch thông tin và bảo vệ người tiêu dùng, kể cả đối với hàng hóa nhập khẩu.

Các nguyên tắc của OECD về bảo vệ người tiêu dùng trong thương mại điện tử cũng đề cập đến việc tôn trọng quyền riêng tư và bảo mật thông tin trong môi trường số. Việc ghi nhận quyền này xuất phát từ những rủi ro đối với người tiêu dùng khi sử dụng hàng hóa nhập khẩu không an toàn, nhiều hàng hóa nhập khẩu có thể không phù hợp với tiêu chuẩn sức khỏe, an toàn của nước nhập khẩu (ví dụ: thực phẩm có chất cấm, mỹ phẩm không phù hợp với làn da châu Á...) (Trúc Linh, Hoàng Hưng, Phương Thảo, 2018). Bên cạnh đó, còn những rủi ro liên quan đến thông tin cá nhân, khi người tiêu dùng mua sắm online qua các nền tảng thương mại điện tử quốc tế, thông tin cá nhân (tên, địa chỉ, số điện thoại, thẻ tín dụng...) có nguy cơ bị thu thập, lạm dụng hoặc rò rỉ mà không có cơ chế bảo vệ hiệu quả (Nguyễn Giang Trường, 2024). Thực tiễn thực thi các quyền này cũng gặp phải những thách thức lớn bởi sự khác biệt về chuẩn mực và tiêu chuẩn giữa các quốc gia khiến kiểm định an toàn hàng hóa gặp khó khăn.

Thứ hai, quyền được cung cấp hóa đơn, chứng từ, tài liệu liên quan đến giao dịch; thông tin kịp thời, chính xác, đầy đủ về hàng hóa nhập khẩu, nội dung giao dịch, nguồn gốc, xuất xứ hàng hóa nhập khẩu và về tổ chức, cá nhân kinh doanh

Quyền được cung cấp hóa đơn, chứng từ và các tài liệu liên quan đến giao dịch là một trong những quyền cơ bản của người tiêu dùng, có ý nghĩa đặc biệt trong việc bảo đảm tính minh bạch của hoạt động kinh doanh hàng hóa nhập khẩu. Đối với hàng hóa nhập khẩu, quyền này có ý nghĩa quan trọng bởi người tiêu dùng thường gặp khó khăn trong việc kiểm chứng nguồn gốc, chất lượng và tính hợp pháp của sản phẩm. Tuy nhiên, quy định pháp luật đối với quyền được cung cấp thông tin đầy đủ, chính xác của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu còn chung chung, thiếu cụ thể đối với hàng hóa nhập khẩu. Đặc biệt, thiếu quy định ràng buộc trách nhiệm của các nền tảng thương mại điện tử xuyên biên giới (Bùi Trọng Thanh, 2026).

Thứ ba, quyền lựa chọn hàng hóa nhập khẩu, tổ chức, cá nhân kinh doanh theo nhu cầu, điều kiện thực tế của mình; quyết định tham gia hoặc không tham gia giao dịch; thỏa thuận các nội dung giao dịch với tổ chức, cá nhân kinh doanh; được cung cấp hàng hóa nhập khẩu đúng với nội dung đã giao kết

Quyền lựa chọn hàng hóa nhập khẩu là một trong những quyền cơ bản của người tiêu dùng, thể hiện nguyên tắc tự do ý chí và quyền tự quyết trong quan hệ tiêu dùng. Quyền này cho phép người tiêu dùng chủ động lựa chọn hàng hóa nhập khẩu phù hợp với nhu cầu, khả năng tài chính, điều kiện sử dụng và mục đích tiêu dùng của mình mà không bị ép buộc, lừa dối hoặc gây áp lực bởi tổ chức, cá nhân kinh doanh. Quyền lựa chọn giúp người tiêu dùng tiếp cận được những sản phẩm phù hợp với nhu cầu sử dụng, khả năng tài chính và điều kiện sinh hoạt của bản thân, đồng thời thúc đẩy cạnh tranh lành mạnh giữa các doanh nghiệp nhập khẩu.

Bên cạnh đó, người tiêu dùng có quyền quyết định tham gia hoặc không tham gia giao dịch với tổ chức, cá nhân kinh doanh. Đáng chú ý, quyền lựa chọn hàng hóa nhập khẩu của người tiêu dùng

trên thực tế chưa được bảo đảm đầy đủ do tình trạng bất cân xứng thông tin giữa người tiêu dùng và doanh nghiệp. Người tiêu dùng chỉ có thể lựa chọn đúng đắn khi được tiếp cận đầy đủ thông tin về hàng hóa nhập khẩu. Tuy nhiên, nhiều sản phẩm nhập khẩu hiện nay được cung cấp với thông tin không đầy đủ, khó hiểu hoặc không được dịch sang tiếng Việt một cách chính xác. Mặc dù pháp luật ghi nhận quyền thỏa thuận, nhưng trong thực tế người tiêu dùng hầu như không có khả năng đàm phán các điều khoản giao dịch, đặc biệt đối với hàng hóa nhập khẩu được phân phối thông qua các hệ thống bán lẻ lớn hoặc sàn thương mại điện tử. Các điều khoản hợp đồng thường được xây dựng sẵn dưới dạng hợp đồng theo mẫu hoặc điều kiện giao dịch chung, người tiêu dùng chỉ có quyền chấp nhận hoặc từ chối giao dịch.

Thứ tư, người tiêu dùng có quyền góp ý với tổ chức, cá nhân kinh doanh về giá, chất lượng hàng hóa nhập khẩu, phong cách phục vụ, phương thức giao dịch và nội dung liên quan đến giao dịch giữa người tiêu dùng và tổ chức, cá nhân kinh doanh

Quyền này góp phần hoàn thiện hoạt động kinh doanh và chất lượng sản phẩm, bởi người tiêu dùng có vai trò phản hồi thực tiễn, giúp tổ chức kinh doanh cải tiến sản phẩm nhập khẩu cho phù hợp với nhu cầu, thị hiếu và đặc điểm người tiêu dùng Việt Nam. Đặc biệt quan trọng với hàng hóa nhập khẩu, vốn có thể không tương thích hoàn toàn về ngôn ngữ, thể trạng, thói quen sử dụng (ví dụ: mỹ phẩm nhập khẩu gây kích ứng, thực phẩm không phù hợp khẩu vị...). Tuy nhiên, quyền này được cho là rất hình thức, người tiêu dùng khó góp ý với doanh nghiệp nước ngoài hoặc nền tảng thương mại điện tử xuyên biên giới, trong trường hợp hàng hóa nhập khẩu được mua qua Amazon, AliExpress, TikTok Shop quốc tế, Shopee Global..., việc gửi góp ý hoặc khiếu nại gần như bất khả thi nếu không có đại diện pháp lý tại Việt Nam (Nguyễn Thanh Lý, Nguyễn Trọng Điệp, Bùi Trọng Thanh, 2026).

Thứ năm, quyền yêu cầu tổ chức, cá nhân kinh doanh bồi thường thiệt hại khi hàng hóa nhập khẩu có khuyết tật, hoặc không phù hợp tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật, không bảo đảm an toàn, đo lường,

số lượng, khối lượng, chất lượng, công dụng, giá, nội dung khác theo quy định của pháp luật hoặc không đúng với đăng ký, thông báo, công bố, niêm yết, quảng cáo, giới thiệu, giao kết, cam kết của tổ chức, cá nhân kinh doanh

Đối với hàng hóa nhập khẩu, quyền này cho phép người tiêu dùng yêu cầu tổ chức, cá nhân kinh doanh bồi thường khi hàng hóa có khuyết tật hoặc không đáp ứng các điều kiện về an toàn, chất lượng theo quy định pháp luật, gây thiệt hại đến tính mạng, sức khỏe, tài sản hoặc các lợi ích hợp pháp khác của người tiêu dùng. Quyền yêu cầu bồi thường thiệt hại thể hiện nguyên tắc trách nhiệm của tổ chức, cá nhân kinh doanh đối với hàng hóa mà họ đưa ra thị trường. Điều này đặc biệt quan trọng bởi người tiêu dùng thường không có điều kiện tiếp cận trực tiếp với nhà sản xuất nước ngoài. Mặc dù pháp luật đã ghi nhận tương đối đầy đủ quyền yêu cầu bồi thường thiệt hại của người tiêu dùng, nhưng vẫn tồn tại nhiều hạn chế trong quy định và thực tiễn áp dụng. Chẳng hạn như: khó xác định chủ thể chịu trách nhiệm trong chuỗi cung ứng hàng hóa nhập khẩu. Một sản phẩm nhập khẩu có thể trải qua nhiều chủ thể như nhà sản xuất nước ngoài, nhà nhập khẩu, nhà phân phối, đại lý bán lẻ và sàn thương mại điện tử. Khi phát sinh thiệt hại, người tiêu dùng thường gặp khó khăn trong việc xác định chủ thể nào phải chịu trách nhiệm bồi thường. Pháp luật chưa có cơ chế thật sự rõ ràng để phân định trách nhiệm giữa các chủ thể trong toàn bộ chuỗi cung ứng. Cơ chế bồi thường chưa thực sự thuận lợi cho người tiêu dùng. Các tranh chấp liên quan đến bồi thường thiệt hại thường phải thông qua thương lượng, hòa giải hoặc khởi kiện tại tòa án. Trong khi đó, giá trị thiệt hại của nhiều vụ việc không lớn nhưng thời gian giải quyết kéo dài và chi phí tố tụng cao. Điều này dẫn đến tâm lý ngại khiếu nại hoặc khởi kiện của người tiêu dùng.

Thứ sáu, quyền tham gia xây dựng chính sách, pháp luật về bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng

Quyền này thể hiện nguyên tắc dân chủ, công khai và minh bạch trong quá trình xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật, đồng thời khẳng định vai trò trung tâm của người tiêu dùng trong

các chính sách bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng. Mặc dù quyền này đã được ghi nhận trong pháp luật, nhưng hiệu quả thực thi trên thực tế vẫn còn nhiều hạn chế. Quy định còn mang tính nguyên tắc, thiếu cơ chế thực hiện cụ thể. Pháp luật ghi nhận quyền tham gia của người tiêu dùng nhưng chưa quy định rõ phương thức, trình tự và cơ chế để người tiêu dùng thực hiện quyền này.

Thứ bảy, quyền được khiếu nại, tố cáo, khởi kiện hoặc đề nghị tổ chức xã hội khởi kiện để bảo vệ quyền lợi của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu

Đây là cơ chế pháp lý giúp người tiêu dùng tự bảo vệ hoặc yêu cầu các cơ quan, tổ chức có thẩm quyền bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của mình khi bị xâm phạm bởi các hành vi vi phạm pháp luật của tổ chức, cá nhân kinh doanh hàng hóa nhập khẩu. Quy định này đặc biệt có ý nghĩa đối với những người tiêu dùng có hạn chế về khả năng tài chính, kiến thức pháp luật hoặc điều kiện tham gia tố tụng. Thông qua các tổ chức xã hội, người tiêu dùng có thể tiếp cận sự hỗ trợ về chuyên môn pháp lý, chứng cứ và đại diện trong quá trình giải quyết tranh chấp. Đối với hàng hóa nhập khẩu, quyền này góp phần xử lý hiệu quả các vụ việc có số lượng lớn người tiêu dùng bị ảnh hưởng bởi cùng một loại sản phẩm có khuyết tật hoặc không bảo đảm chất lượng. Đáng chú ý là thực tiễn cho thấy, việc xác minh nguồn gốc sản phẩm, trách nhiệm của nhà nhập khẩu hoặc nhà phân phối thường kéo dài, làm giảm hiệu quả của cơ chế khiếu nại.

Thứ tám, quyền được được tư vấn, hỗ trợ, hướng dẫn về kiến thức và kỹ năng tiêu dùng hàng hóa nhập khẩu

Thông qua hoạt động tư vấn, hỗ trợ và hướng dẫn, người tiêu dùng được trang bị các kiến thức cần thiết để nhận biết hàng hóa nhập khẩu hợp pháp, phân biệt hàng thật với hàng giả, hàng nhập lậu, hiểu rõ các thông tin ghi nhãn, hướng dẫn sử dụng, cảnh báo rủi ro cũng như các quyền và nghĩa vụ của mình khi tham gia giao dịch. Việc nâng cao kỹ năng tiêu dùng còn giúp người tiêu dùng lựa chọn sản phẩm phù hợp, sử dụng hàng hóa an toàn, hạn chế thiệt hại về sức khỏe, tài sản và môi trường. Đồng thời, đây cũng là cơ sở để

người tiêu dùng chủ động khiếu nại, yêu cầu bồi thường hoặc đề nghị cơ quan có thẩm quyền bảo vệ quyền lợi khi phát sinh tranh chấp liên quan đến hàng hóa nhập khẩu. Bên cạnh những ý nghĩa tích cực, quy định pháp luật về quyền được tư vấn, hỗ trợ và hướng dẫn về kiến thức, kỹ năng tiêu dùng hàng hóa nhập khẩu vẫn còn một số hạn chế như: Pháp luật mới ghi nhận quyền của người tiêu dùng nhưng chưa quy định cụ thể trách nhiệm của các chủ thể liên quan trong việc tổ chức, thực hiện hoạt động tư vấn và giáo dục tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu. Nhiều quy định còn mang tính nguyên tắc, thiếu cơ chế bảo đảm thực hiện trên thực tế. Nguồn lực dành cho các tổ chức xã hội tham gia bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng còn hạn chế, trong khi đây là lực lượng quan trọng trong hoạt động tư vấn, hỗ trợ và phổ biến kiến thức tiêu dùng.

Thứ chín, quyền được tạo điều kiện lựa chọn môi trường tiêu dùng lành mạnh và bền vững

Quy định này cũng phù hợp với Luật Bảo vệ môi trường năm 2020 quy định về quyền và trách nhiệm của tổ chức, cá nhân trong sử dụng sản phẩm thân thiện với môi trường, thúc đẩy mua sắm xanh và tiêu dùng bền vững, cấm nhập khẩu hàng hóa gây ô nhiễm, không thân thiện với môi trường (Điều 70, Điều 71, Điều 146, Luật Bảo vệ môi trường năm 2020). Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy, để quyền này có tính khả thi cần làm rõ các thông tin minh bạch về yếu tố môi trường của hàng hóa nhập khẩu. Thực tiễn nhiều sản phẩm được nhập khẩu với nhãn mác “xanh” hoặc “eco-friendly” nhưng không có cơ quan trong nước kiểm định hoặc xác nhận tính bền vững, trong khi người tiêu dùng khó tiếp cận thông tin khoa học hoặc chứng nhận quốc tế liên quan đến môi trường (Nguyễn Thanh Lý, Nguyễn Trọng Điệp, Bùi Trọng Thanh, 2026).

Thứ mười, quyền được bảo vệ khi sử dụng dịch vụ công

Mặc dù hàng hóa nhập khẩu chủ yếu do khu vực tư nhân thực hiện, nhưng người tiêu dùng vẫn phụ thuộc vào một số dịch vụ công do Nhà nước cung cấp hoặc kiểm soát, cụ thể gồm: Dịch vụ kiểm định chất lượng hàng hóa nhập khẩu (ví dụ: kiểm tra an toàn thực phẩm, kiểm tra tiêu chuẩn kỹ thuật điện

tử, mỹ phẩm...); Dịch vụ công bố thông tin cảnh báo, thu hồi sản phẩm nhập khẩu kém chất lượng; Dịch vụ quản lý nhà nước về hải quan, truy xuất nguồn gốc, dán nhãn, niêm yết giá, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng... Việc ghi nhận quyền này giúp bảo vệ người tiêu dùng khỏi nguy cơ tiếp xúc với hàng hóa nhập khẩu không an toàn, độc hại, không rõ nguồn gốc. Tuy nhiên, thực trạng thực hiện quyền này của người tiêu dùng cũng gặp phải nhiều khó khăn, vướng mắc như: Dịch vụ công còn thiếu hiệu quả và thiếu minh bạch. Nhiều sản phẩm nhập khẩu (đặc biệt là mỹ phẩm, thực phẩm chức năng, đồ điện tử) vẫn lọt qua kiểm định, gây ảnh hưởng đến người tiêu dùng. Người tiêu dùng khó tiếp cận thông tin kiểm định, cảnh báo sản phẩm không an toàn (Bùi Trọng Thanh, 2026).

3. Giải pháp hoàn thiện quy định pháp luật về quyền của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu

Qua phân tích thực tiễn cho thấy, pháp luật Việt Nam cần hoàn thiện một số quy định sau:

Thứ nhất, cần tiếp tục hoàn thiện các quy định pháp luật về quyền được cung cấp thông tin của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu. Pháp luật cần quy định cụ thể hơn về trách nhiệm của tổ chức, cá nhân kinh doanh trong việc cung cấp đầy đủ, chính xác và dễ tiếp cận các thông tin liên quan đến nguồn gốc xuất xứ, tiêu chuẩn chất lượng, thành phần cấu tạo, cảnh báo rủi ro, hướng dẫn sử dụng và bảo hành hàng hóa nhập khẩu. Đồng thời, cần bổ sung cơ chế kiểm tra, xác minh tính chính xác của các thông tin được công bố nhằm hạn chế tình trạng quảng cáo sai sự thật hoặc che giấu thông tin bất lợi cho người tiêu dùng.

Thứ hai, hoàn thiện các quy định bảo đảm quyền được an toàn của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu. Cần tăng cường các yêu cầu pháp lý về kiểm tra chất lượng, kiểm dịch, đánh giá sự phù hợp và truy xuất nguồn gốc trước khi hàng hóa được đưa ra thị trường. Đồng thời, cần quy định rõ trách nhiệm của nhà nhập khẩu, nhà phân phối và các chủ thể có liên quan trong trường hợp hàng hóa nhập khẩu có khuyết tật gây thiệt hại cho người tiêu dùng.

Thứ ba, hoàn thiện cơ chế bảo đảm thực hiện quyền khiếu nại, tố cáo, khởi kiện và yêu cầu bồi thường thiệt hại của người tiêu dùng. Pháp luật cần đơn giản hóa trình tự, thủ tục giải quyết tranh chấp, giảm chi phí và thời gian thực hiện quyền của người tiêu dùng. Bên cạnh đó, cần xây dựng cơ chế giải quyết tranh chấp trực tuyến, tạo điều kiện thuận lợi cho người tiêu dùng khi phát sinh tranh chấp trong các giao dịch xuyên biên giới liên quan đến hàng hóa nhập khẩu.

Thứ tư, hoàn thiện quy định về quyền được tư vấn, hỗ trợ và giáo dục người tiêu dùng. Nhà nước cần xây dựng cơ chế pháp lý khuyến khích các cơ quan quản lý nhà nước, tổ chức xã hội tham gia bảo vệ người tiêu dùng và các cơ sở giáo dục tăng cường phổ biến kiến thức pháp luật, kỹ năng nhận diện rủi ro và kỹ năng tiêu dùng an toàn đối với hàng hóa nhập khẩu. Đồng thời, cần quy định rõ trách nhiệm của các chủ thể liên quan trong việc cung cấp thông tin và hỗ trợ người tiêu dùng tiếp cận các dịch vụ tư vấn pháp lý khi cần thiết.

Thứ năm, tăng cường tính đồng bộ giữa Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng với pháp luật về thương mại, hải quan, chất lượng sản phẩm hàng hóa, tiêu chuẩn kỹ thuật và thương mại điện tử. Việc bảo đảm tính thống nhất của hệ thống pháp luật sẽ tạo cơ sở pháp lý vững chắc cho việc thực hiện và bảo vệ các quyền của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu trong điều kiện hội nhập kinh tế quốc tế và phát triển thương mại điện tử xuyên biên giới.

4. Kết luận

Trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế và sự

phát triển mạnh mẽ của hoạt động thương mại xuyên biên giới, việc bảo vệ quyền của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu ngày càng trở thành yêu cầu cấp thiết. Hệ thống pháp luật Việt Nam, đặc biệt là Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng năm 2023, đã ghi nhận và bảo đảm nhiều quyền cơ bản của người tiêu dùng. Những quy định này đã tạo cơ sở pháp lý quan trọng để bảo vệ người tiêu dùng trước các rủi ro phát sinh từ quá trình lưu thông và tiêu dùng hàng hóa nhập khẩu. Tuy nhiên, trước sự đa dạng của hàng hóa nhập khẩu, sự phát triển của thương mại điện tử và các giao dịch xuyên biên giới, việc thực thi các quyền của người tiêu dùng vẫn còn gặp nhiều khó khăn, bất cập. Một số quy định pháp luật còn thiếu tính cụ thể, chưa theo kịp yêu cầu của thực tiễn, trong khi cơ chế bảo đảm thực hiện quyền của người tiêu dùng chưa thực sự hiệu quả. Điều này làm ảnh hưởng đến khả năng tiếp cận và thực hiện các quyền hợp pháp của người tiêu dùng trên thực tế. Vì vậy, việc tiếp tục hoàn thiện các quy định pháp luật về quyền của người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu theo hướng minh bạch, đồng bộ và phù hợp với các chuẩn mực quốc tế là yêu cầu cần thiết. Đồng thời, cần nâng cao hiệu quả thực thi pháp luật, tăng cường trách nhiệm của các chủ thể kinh doanh và phát huy vai trò của các cơ quan quản lý nhà nước, tổ chức xã hội trong bảo vệ người tiêu dùng. Đây là những giải pháp quan trọng góp phần xây dựng môi trường tiêu dùng an toàn, lành mạnh và bảo đảm quyền, lợi ích hợp pháp của người tiêu dùng trong giai đoạn phát triển và hội nhập hiện nay■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Bùi Trọng Thanh (2026). Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu theo pháp luật Việt Nam. Luận án Tiến sĩ, Học viện Khoa học xã hội.

Nguyễn Giang Trường (2024). Thực trạng về vấn đề bảo vệ dữ liệu cá nhân, kinh nghiệm một số quốc gia, khu vực và đề xuất hoàn thiện pháp luật ở Việt Nam hiện nay. Tạp chí Công Thương, Số 12 tháng 5/2024.

Nguyễn Thanh Lý, Nguyễn Trọng Điệp, Bùi Trọng Thanh (2026). Sách chuyên khảo: Pháp luật về bảo vệ người tiêu dùng đối với hàng hóa nhập khẩu. NXB. Công an nhân dân, tr.101-109.

Quốc hội Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2020). Luật Bảo vệ môi trường số 72/2020/QH14, ngày 17/11/2020.

Quốc hội Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2023). Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng số 19/2023/QH15, ngày 20/6/2023.

Trúc Linh, Hoàng Hưng, Phương Thảo (2018). Mỹ phẩm “xịn” chưa chắc đã phù hợp, Truy cập tại <https://diendandoanhnghiep.vn/my-pham-xin-chua-chac-da-phu-hop-10022625.html>.

Ngày nhận bài: 05/5/2026

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 18/5/2026

Ngày chấp nhận đăng bài: 04/6/2026

LEGAL REGULATIONS ON CONSUMER RIGHTS REGARDING IMPORTED GOODS

● NGUYEN THAI KHANH

SBS Securities Joint Stock Company - Hanoi Branch

Email: thaikhanhng@gmail.com

ABSTRACT:

In the context of international economic integration and the rapid growth of imported goods, legal regulations on consumer rights regarding imported goods play a crucial role in protecting consumers. This study analyzes current legal provisions on consumer rights related to imported goods under the 2023 Law on Protection of Consumer Rights, identifies existing limitations, and proposes solutions to improve the legal framework. These recommendations aim to contribute to building a safe, transparent, and sustainable consumer environment.

Keywords: consumers, imported goods, consumer relations